JÓZEF SOBKOWSKI

ISTOTA I ZNACZENIE UPADŁOŚCI W POLSKIM SYSTEMIE PRAWNYM

W polskim systemie prawnym upadłość jest szczególną instytucją prawną, która ustanowiona została przepisami prawa upadłościowego z 1934 r. wraz z późniejszymi jego zmianami, dla uzyskania równomiernego zaspokojenia wierzytelności wszystkich w zasadzie wierzycieli z całego majątku niewypłacalnego, czyli upadłego dłużnika osobistego. Według J. Hryniewieckiego upadłość jest szczególnym rodzajem przymusowego wykonania zobowiązań -osobistych dłużnika wobec jego wierzycieli [1]. Natomiast B. Stelmachowski określa ją jako środek do zaspokojenia wierzycieli z majątku dłużnika w drodze przymusowej [2].

Upadłość jako instytucję prawną należy odróżnić od postępowania upadłościowego, które normuje sposób jej przeprowadzenia i polega na podejmowaniu czynności procesowych przez organy sądowe i innych uczestników postępowania, w szczególnie przez wyznaczonego syndyka upadłości, wierzycieli i dłużnika celem spełnienia na rzecz wierzycieli należnych im od dłużnika osobistych świadczeń majątkowych ustalonych w toku postępowania. Mimo że oba te pojęcia często w piśmiennictwie prawniczym używane są zamiennie, nie prowadzi to jednak do zasadniczych nieporozumień.

Upadłość, podobnie jak egzekucja sądowa w sprawach cywilnych, służy dla 'Urzeczywistnienia norm cywilnego prawa materialnego w zakresie stosunków zobowiązaniowych. Spełnia ona podobną jak egzekucja rolę w zachowaniu ładu prawnego, umacnianiu praworządności i wydobywaniu środków obrotowych należnych szczególnie gospodarce uspołecznionej.

Dla sądowego postępowania egzekucyjnego, w przeciwieństwie do postępowania upadłościowego, charakterystyczne jest to, że poszczególni wierzyciele na podstawie uprzednio uzyskanych przez nich tytułów wykonawczych dochodzą indywidualnie zaspokojenia swoich wierzytelności

[1] J. Hryniewiecki, *Krótki zarys polskiego prawa upadłościowego oraz polskiego prawa o postępowaniu układowym,* Poznań 1939, s. 8.

[2] B. Stelmachowski, *Prawo upadłościowe ziem zachodnich,* Poznań 1932, s. 2.

z poszczególnych, wskazanych przez nich i nadających się do zajęcia praw majątkowych dłużnika. Wierzyciel w postępowaniu egzekucyjnym nie ma bowiem prawa zająć całago majątku dłużnika i domagać się spieniężenia go ma zaspokojenie swoich roszczeń. Takie postępowanie indywidualnego dochodzenia przez poszczególnych wierzycieli spełnienia świadczeń przysługujących im od dłużnika nie wywołuje tak długo zastrzeżeń, dopóki przypuszczalnie majątek dłużnika wystarczy na zaspokojenie wszystkich jego wierzycieli. Skoro jednak staje się oczywiste, że tak nie jest, to wówczas pozostawienie Wierzycielom dochodzenia, roszczeń w drodze takiej egzekucji, zwanej singularną, mogłoby doprowadzić do „walki wszystkich przeciwko wszystkim". Nie byłoby to do pogodzenia z powszechnie dziś przyjętymi wymogami interesu społecznego i zachowania ładu prawnego. W takiej sytuacji nieodzowna staje się interwencja ustawodawcy, który nie stawia wprawdzie przeszkód do szukania zaspokojenia wszystkich wierzycieli dłużnika w zasadzie z całego jego majątku, lecz dla zabezpieczenia interesu społecznego i ładu prawnego zmierza do tego, by nastąpiło to równomiernie w prawnie unormowanym postępowaniu bez względu na to, kiedy ich roszczenia powstały i czy zostały one ustalone w tytule egzekucyjnym [3].

W przeciwieństwie do egzekucji sądowej w sprawach cywilnych, jako egzekucji singularnej, upadłość powszechnie określa się jako egzekucję generalną. Określenie to jest słuszne, jeżeli przez to zamierza się powiedzieć, że zamiast egzekucji skierowanej do poszczególnych praw majątkowych dłużnika na rzecz poszczególnego wierzyciela, w toku upadłości następuje zajęcie i spieniężenie całego majątku dłużnika na zaspokojenie wszystkich jego wierzycieli[4]. Byłoby to jednak niesłuszne, gdyby pod tym krył się zamiar określenia upadłości co do istoty jej treści albo do przeniesienia na nią bez zastanowienia reguł postępowania egzekucyjnego[5]. Upadłość ma bowiem swoje własne charakterystyczne cechy, które odróżniają ją wyraźnie od egzekucji. Odmienność postępowania upadłościowego w stosunku do postępowania egzekucyjnego polega również na tym, że chodzi tu ponadto o swego rodzaju postępowanie likwidacyjne w odniesieniu do majątku upadłego dłużnika [6]. Przy osobach prawnych prowadzi to do ich likwidacji.

Natomiast F. Lent i O. Jauernig są zdania, że z istoty swej upadłość jest egzekucją, gdyż prowadzi ona do interwencji państwa poprzez jego

[3] Por. A. Schönke-F. Baur, *Zwangsvollstreckungs-, Konkurs- und Vergleichsrecht,* Karlsruhe (1969, s. 230.

[4] Por. B. Stelmachowski, op. cit., s. 2; J. Hryniewiecki, op. cit., s. 8, W. Siedlecki, *Postępowanie cywilne w zarysie,* Warszawa 1972, s. 18; A. Schönke-F. Baur. op. cit., s. 230.

[5] A Schönke-F. Baur. op. cit., s. 231.

[6] Ibidem, s. 232.

organy sądowe, do zajęcia majątku dłużnika w całości i w zasadzie do przymusowej jego likwidacji [7].

Postępowanie upadłościowe nie jest także żadnym postępowaniem rozpoznawczym, chociaż zgłoszenie i ustalenie w jego toku wierzytelności może prowadzić do powstania tytułu egzekucyjinego[8]. W myśl bowiem przepisu art. 170 prawa upadłościowego wyciąg z ustalonej listy wierzytelności po ukończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi. Postępowanie upadłościowe nie zna zatem rozpoznawania i rozstrzygania sporów odnośnie do roszczeń zgłoszonych przez wierzycieli, a co więcej, przekazuje je w wypadku odmowy uznania wierzytelności w całości lub w części po ukończeniu lub 'umorzeniu postępowania upadłościowego zgodnie z przepisem art. 169 prawa upadłościowego do trybu procesowego. Zdaniem F. Baura postępowanie upadłościowe wykazuje swego rodzaju zbiór cech charakterystycznych dla postępowania egzekucyjnego i postępowania nieprocesowego, przy czym nie jest istotne, czy przeważają w nim cechy jednego czy drugiego postępowania [9].

W piśmiennictwie do powyższego poglądu w pewnym stopniu nawiązuje S. Breyer, który postuluje, by postępowanie upadłościowe wyraźnie określić jako nieprocesowe, gdyż to umożliwiłoby sądowi działanie z urzędu bez uzależnienia go od wniosków uczestników postępowania [10].

Cechą charakterystyczną 'upadłości jest to, że kieruje się ona do całego w zasadzie majątku dłużnika w sytuacji, gdy dłużnik nie jest w stanie zadośćuczynić swoim zobowiązaniom osobistym wobec swoich wierzycieli i gdy istnieje niebezpieczeństwo, że zaspokojenie jednego wierzyciela połączone albo możliwe będzie tylko ze szkodą drugiego i że jedni wierzyciele skorzystają z możliwości zajęcia łatwo dostępnych i łatwo dających się spieniężyć praw majątkowych dłużnika, pozostawiając drugim mniej wartościowe lub trudniejsze do spieniężenia części majątku dłużnika. W tej sytuacji w miejsce interesu prawnego poszczególnych wierzycieli wstępuje interes społeczny, który, mając na względzie uzasadnione interesy prawne ogółu wierzycieli i dłużnika, przejawia się w dążeniu do uzyskania równomiernego w zasadzie zaspokojenia wszystkich osobistych wierzycieli dłużnika[11]. Wszyscy wierzyciele uczestniczący w upadłości mają w zasadzie równe uprawnienia i ponoszą w równym

[7] F. Len-O. Jauernig, *Zwangsvollstreckungs- und Konkursrecht,* München 1969, s. 124.

[8] Wskazują na to F. Lent-O.Jauernig, op. cit., s. 124 i A. Schönke-F.Baur, op. cit., s. 232.

[9] A. Sehönke-F. Baur, op. cit., s. 232.

[10] S. Breyer, W *sprawie reformy postępowania upadłościowego spółdzielni.* Państwo i Prawo 1964, nr 12, s. 893.

[11] O. Buber, *Polskie prawo upadłościowe,* Warszawa 1936, s. 5.

stosunku procentowym ewentualne straty[12]. W związku z tym w postępowaniu upadłościowym nie ma żadnych odrębnych grup wierzycieli, a tylko ich wspólnota, której interes prawny w szczególny sposób chronią przepisy prawa upadłościowego[13]. Nie oznacza to jednak, że postępowanie 'upadłościowe jest tym idealnym sposobem zaspokojenia roszczeń, który zapobiega powstaniu konfliktów między jego uczestnikami. Należy bowiem mieć na uwadze to, że w nim ścierają się ze sobą interesy upadłościowe i dążenia wierzycieli, a także interes społeczny, dla którego niepożądanym wstrząsem jest każda upadłość zakłócająca prawidłowy tok obrotu gospodarczo-prawnego[14].

Nie ulega jednak wątpliwości, że upadłość jako instytucja prawna oparta jest na przesłance interesu społecznego, gdyż w zbiorowości wszystkich, a nie w drodze zabiegów poszczególnych wierzycieli ma ona jako zadanie uregulowanie stosunków cywilnoprawnych między wierzycielami a dłużnikiem w sytuacji, gdy ten znajdzie się w stanie upadłym [15].

Punktem wyjściowym prawa upadłościowego, a zarazem gospodarczą przyczyną upadłości jest załamanie finansowe dłużnika, polegające w zasadzie na jego trwałej niewypłacalności, a więc na braku możliwości zaspokojenia wszystkich wierzycieli w postaci, jak to stanowi przepis art. 1 § 1 prawa upadłościowego, zaprzestania płacenia długów przez czas dłuższy. Krótkotrwałe wstrzymanie płacenia długów na skutek przejściowych trudności nie świadczy jeszcze po myśli przepisu art. 2 prawa upadłościowego o załamaniu finansowym dłużnika. Wyjątkowo nadmierne zadłużenie w postaci przewyżki stanu biernego nad stanem czynnym majątku dłużnika, będącego osobą prawną, *z* wyjątkiem spółdzielni, może również na podstawie przepisu art. 1 § 2 prawa upadłościowego stanowić podstawę upadłości[16]. Okoliczności te stanowią warunek dopuszczalności ogłoszenia upadłości, albowiem w takiej sytuacji porządek prawny przyjmuje zasadę, że wszyscy wierzyciele, skoro już nie mogą oczekiwać całkowitego zaspokojenia, powinni uzyskać równomierne, choć częściowe, zaspokojenie swoich wierzytelności na całym majątku dłużnika w miejsce indywidualnego poszukiwania w drodze egzekucji šingularnej [17].

Dotychczasowe rozważania pozwalają na wyrażenie poglądu tej treści, że istota upadłości jako egzekucji generalnej polega na objęciu nią

[12] B. Stelmachowski, op. cit., s. 3.

[13] H. Fritzsehe, *Schuldbetreibung, Konkurs und Sanierung nach schweizerischem Recht,* Zürich 1954, s. 1. Nie wyklucza to kolejności zaspokojenia wierzycieli według art. 203 prawa upadłościowego.

[14] Por. G. Lauter, *Upadłość w świetle praktyki,* Warszawa 1934, s. 87.

[15] O. Buber, op. cit., s. 5.

[16] *Komisja Kodyfikacyjna: Uzasadnienie projektu prawa upadłościowego.* Warszawa 1935, s. 15. Podobnie głosi J. Hryniewiecki, op. cit., s. 5.

[17] Por. W. Grunsky, *Einführung in des Zwangsvollstreckungs- und Konkursrecht,* Tübingen 1972, s. 6.

i spieniężeniu całego w zasadzie majątku upadłego dłużnika dla wspólnego i w zasadzie równomiernego zaspokojenia wszystkich jego wierzycieli osobistych, a zatem tych, którzy nie są uprawnieni do odrębnego zaspokojenia [18]. Z jej istoty wynika, że ma ona w zasadzie rację bytu tam, gdzie występuje znaczna ilość wierzycieli danego dłużnika, a więc tam, gdzie istnieje potrzeba zapobiegania zaspokojenia niektórych tylko wierzycieli z uszczerbkiem dla innych, którzy nie zdołali na czas uzyskać tytułów egzekucyjnych[19]. W przeciwieństwie do egzekucji sądowej w sprawach cywilnych warunkiem ogłoszenia upadłości nie jest posiadanie przez wierzyciela tytułu wykonawczego, który nie jest również wymagany dla ustalenia wierzytelności i dla jej zaspokojenia[20]. Upadłość umożliwia zatem uzyskanie odpowiedniego zaspokojenia wierzycieli bez zmuszania każdego z nich do prowadzenia indywidualnie egzekucji sądowej przeciwko dłużnikowi [21].

Charakterystyczną cechą upadłości jest to, że nie chodzi tu o urzeczywistnienie tylko poszczególnych roszczeń skierowanych przeciwko dłużnikowi, lecz obejmuje ona wszystkie roszczenia majątkowe zgłoszone w toku postępowiania upadłościowego. Bez znaczenia dla niej jest przy tym okoliczność, kiedy dane roszczenie powstało. Wcześniej powstałe roszczenia nie są bowiem uprzywilejowane w stosunku do roszczeń późniejszych. Przesłankę równego ich traktowania stanowi okoliczność, że przy wszystkich 'tych roszczeniach chodzi o roszczenia wynikające ze stosunków zobowiązaniowych. Roszczenia rzeczowe przysługujące wierzycielom od upadłego dłużnika *me* będą, zgodnie z przepisami art. 117 prawa upadłościowego dotknięte skutkami upadłości. Ich urzeczywistnienie nie następuje bowiem w postępowaniu 'upadłościowym[22]. W upadłości chodzi o urzeczywistnienie tylko roszczeń majątkowych. Roszczenia niemajątkowe mogą bowiem być spełnione przez upadłego dłużnika niezależnie od jego sytuacji majątkowej i dlatego też tnie są one także objęte postępowaniem upadłościowym[23]. Należy -uniknąć nieporozumienia, że upadłość ma na uwadze jedynie roszczenia pieniężne. Z przepisu art. 32 § 2 prawa upadłościowego wynika bowiem, że wierzytelności majątkowe niepieniężnie zamieniają się z dniem ogłoszenia upadłości na pieniężne i z dniem tym stają się płatne, chociażby termin ich wykonania jeszcze nie nastąpił. Na podstawie przepisu art. 155 prawa upadłościowego wierzytelności niepieniężne będą wciągnięte na listę wierzytelności. Podpa-

[18] Por. *Komisja Kodyfikacyjna*..., op. cit., s. 12; B. Stelmachowski, op. cit., s. 2; J. Hryniewiecki, op. cit., s. 8, a także F. Lent-O.Jauernig, op. cit., s. 123.

[19] Pogląd taki wyrażała *Komisja Kodyfikacyjna*..., op. cit., s. 12.

[20] Por. *Komisja Kodyfikacyjna*... op. cit., s. 16 i podobnie F. Lent-O. Jauernig, op. cit., s. 124.

[21] *Komisja Kodyfikacyjna* ..., op. cit., s. 14.

[22] Por. W. Grunsky, op. cit., s. 6.

[23] Podobny pogląd wyraża W. Grunsky, op. cit., s. 20.

dają zatem pod upadłość takie roszczenia majątkowe niepieniężne jak np. roszczenie o wykonanie dzieła czy o wydanie rzeczy [24]. Normy prawne, które ustalają warunki dopuszczalności upadłości, skutki jej ogłoszenia oraz sposób jej przeprowadzenia dla uzyskania zaspokojenia wierzycieli osobistych upadłego dłużnika stanowią treść prawa 'upadłościowego. U nas nadal obowiązuje znacznie zdeaktuałizowane prawo upadłościowe z 1934 r. wraz z późniejszymi jego zmianami. W jego normach przejawia się dążenie ustawodawcy by urzeczywistnienie istniejących zobowiązań majątkowych upadłego dłużnika nastąpiło zgodnie z interesem społecznym. Prawo upadłościowe charakteryzuje się tym, że zawarte w nim przepisy prawne są różne pod względem swojej istoty i treści. Z tych też względów prawo upadłościowe dzieli się na: 1) prawo upadłościowe materialne obejmujące przepisy -materialnoprawne, normujące skutki ogłoszenia upadłości, zgłoszenia wierzytelności, zawarcia układu przez dłużnika, umorzenia i zakończenia postępowania upadłościowego; 2) prawo postępowania upadłościowego, obejmujące przepisy postępowania określające właściwość organów współdziałających w tym postępowaniu oraz postępowanie toczące się przed nimi; 3) prawo karne upadłościowe zawierające przepisy normujące karalność niektórych czynów pozostających w związku z upadłością, jak np. bankructwa prostego (lekkomyślnego) czy podstępnego (oszukańczego) [25]. Polskie prawo upadłościowe z 1934 r. nie jest jednak odpowiednio podzielone na części, które odpowiadałyby temu podziałowi. W zasadzie bowiem łączy ono przepisy materialnoprawne upadłościowe z przepisami postępowania upadłościowego w trzech tytułach o ogłoszeniu upadłości, o skutkach jej ogłoszenia i o postępowaniu upadłościowym. Natomiast w systemie polskiego prawa upadłościowego brak obecnie odrębnych przepisów z zakresu tak zwanego prawa upadłościowego karnego, gdyż obowiązujący kodeks karny *me* zawiera takich przepisów, które ze względu na swoją treść mogłyby być uznane za odpowiednik przepisów art. 273 i 274 dawnego k.k. z 1932 r., nawiązujących bezpośrednio do upadłości dłużnika. Co najwyżej dziś w przepisie art. 205 k.k. można by szukać ochrony wierzycieli przed upadłym dłużnikiem.

Polskie prawo upadłościowe wyróżnia się tym, że zapewnia sądowi szeroką kontrolę nad przebiegiem postępowania upadłościowego przy znacznym ograniczeniu autonomii wierzycieli. Ogłoszenie upadłości, wyznaczenie i nadzór nad działalnością syndyka, powołanie organów wierzycieli i nadzór nad ich uchwałami, ustalenie listy wierzytelności, zatwierdzenie układu i planu podziału masy należy wyłącznie do sądu lub do wyznaczonego przez niego sędziego-komisarza. Dając sądowi tak szerokie uprawnienia w postępowaniu upadłościowym ustawodawca kierował się

[24] Ibidem, s. 21.
[25] O. Buber, op. cit., s. 11.

nie tylko interesem osób uczestniczących w upadłości, ale także względami na interes społeczny, szczególnie tam, gdzie narażony jest on na uszczerbek [26]. Należy zaznaczyć, że prawo upadłościowe samodzielnie normuje postępowanie, a jedynie dla uzupełnienia luk w ustawie przepisem art. 67 odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów k.p.c. wychodząc z założenia, że z natury rzeczy stosowanie przepisów k.p.c. w postępowaniu upadłościowym jest najbardzej wskazane [27].

W świetle polskiego prawa upadłościowego postępowanie upadłościowe określane jest jako szczególny rodzaj sądowego postępowania wykonawczego ze względu na swoje charakterystyczne cechy zbliżone do cech sądowego postępowania egzekucyjnego[28]. Z jednej strony bowiem stosowanie w postępowaniu upadłościowym przewidzianych środków przymusu w odniesieniu do majątku upadłego dłużnika następuje w prawnie unormowanym postępowaniu z udziałem sądu, z drugiej strony także podobnie, jak w sądowym postępowaniu rozpoznawczym ustalenia wierzytelności dokonuje organ sądowy. Dla podkreślenia należy zaznaczyć, że ustalenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym nie stanowi celu samego dla siebie, lecz jest zawsze tylko jednym ze środków prowadzących do zaspokojenia wierzycieli [29].

Nie wydaje się słuszne twierdzenie, że zagadnienia upadłości mają dziś tak małe znaczenie praktyczne. Nie ulega wątpliwości, że zmniejszyła się ilość upadłości z uwagi na to, iż jej zakres podmiotowy uległ w 'Obecnych warunkach gospodarczo-społecznych w zasadzie ograniczeniu do spółdzielni. Mimo to jednak, jak głosi słusznie nadal aktualna teza Sądu Najwyższego, wynikająca z orzeczenia C 1507/51 z 26 VIII 1952, na obecnym etapie rozwoju gospodarki socjalistycznej postępowanie upadłościowe ma w ramach gospodarki planowej i dyscypliny finansowej do spełnienia ważne zadanie[30]. Przytoczone w piśmiennictwie prawniczym dane statystyczne wyraźnie wykazują, że choć ilość przeprowadzonyjch upadłości nie jest znaczna, to jednak mimo wszystko chodzi tu o miliardowe sumy, które są zamrożone dla gospodarki narodowej, gdyż

[26] Por. *Komisja Kodyfikacyjna ...,* op. cit., s. 7 i G. Lauter, op. cit., s. 88.

[27] *Komisja Kodyfikacyjna* ..., op. cit., s. 58.

[28] Por. O. Buber, op. cit., s. 5; J. Hryniewiecki, op. cit., s. 8; W. Siedlecki, op. cit., s. 18. Z podobnym zapatrywaniem, choć w odniesieniu do postępowania opartego na niemieckim prawie upadłościowym występował B. Stelmachowski, op. cit., s. 3 i podzielają je również M. Pagenstecher-M. Grimm, *Der Konkurs* München 1968, s. 1. Na przynależność postępowania upadłościowego do sądowego postępowania cywilnego wskazuje także dalsza wypowiedź W. Siedleckiego zawarta w *Komentarzu do k.p.c,* tom I, Warszawa 1969, s. 12, który wyjaśnia, że postępowanie upadłościowe ze względu na niewielkie obecnie jego praktyczne znaczenie pozostało poza obrębem k.p.c. Podobne stwierdzenie zawiera uzasadnienie *Projektu k.p.c. z 1964 r.,* Warszawa 1964, s. 208.

[29] Por. M. Pagenstecher-M. Grimm, op. cit., s. 1.

[30] Orzeczenie Sądu Najwyższego C 1509/51 z 26 VIII 1952, OSN poz. 83/53.

wierzyciele upadłych dłużników, jak stwierdza Sąd Najwyższy w powyższym orzeczeniu, należą w przeważającej części do jednostek gospodarki uspołecznionej [31]. Upadłość ma zatem i w naszych dzisiejszych warunkach stosunkowo duże znaczenie, a jej sprawne i szybkie przeprowadzenie może skutecznie w interesie gospodarki narodowej przeciwdziałać pozbawieniu wierzycieli środków obrotowych, które utknęły na skutek niewypłacalności upadłego dłużnika.

Innym zagadnieniem jest to, że obowiązujące przepisy prawa upadłościowego z 1934 r. uległy znacznej dezaktualizacji i stały się dziś nieodpowiednie w obecnych warunkach gospodarczo-społecznych. W związku z tym wymagają daleko idącej reformy dla dostosowania ich do istniejącej rzeczywistości. Nie ulega wątpliwości, że zawarta w prawie upadłościowym z 1934 r. podstawowa zasada ograniczenia autonomii wierzycieli na rzecz działania organów sądowych odpowiada współczesnym tendencjom w tym zakresie i powinna być nadal utrzymana, a nawet wzmocniona przez wprowadzenie w szerszym zakresie uprawnienia do działania z urzędu. Zasadniczej zmiany wymaga natomiast określenie zakresu podmiotowego upadłości, a mianowicie zagadnienie komu ma przysługiwać tak zwana zdolność upadłościowa, czyli w stosunku do kogo można ogłosić upadłość. Nie wydaje się jednak by upadłość mogła ograniczyć się tylko do spółdzielni. W naszych warunkach nie można by pominąć takich osób prawnych, jak niektóre spółki, a nadto, w mniejszym zakresie, także przedsiębiorców będących osobami fizycznymi, z wyjątkiem oczywiście rolników. W związku z tym wymagane byłoby przesunięcie w dotychczasowych przepisach upadłościowych szczególnie materialnoprawnych punktu ciężkości z dłużnika będącego osobą fizyczną na dłużnika będącego osobą prawną i odpowiednie ich ukształtowanie pod tym podmiotowym kątem widzenia. W odniesieniu do ochrony własności społecznej w postępowaniu upadłościowym, unormowania wymaga dalsze usprawnienie działalności syndyka upadłości dla szybkiego i sprawnego odprowadzenia do gospodarki narodowej zamrożonych środków obrotowych wierzycieli zawartych w majątku upadłego dłużnika. Nieodzowne jest również wprowadzenie do postępowania 'upadłościowego prokuratora dla ochrony interesu społecznego i poszczególnych jego uczestników. Tak zreformowane prawo upadłościowe mogłoby na nowo spełniać istotną rolę w służbie przestrzegania praworządności i gospodarki (narodowej.

[31] Dane liczbowe podają S. Breyer, op. cit., s. 887 i Z. Mańk, *Postępowanie upadłościowe w praktyce sądów.* Nowe Prawo 1965, nr 3, s. 264.

L'ESSENCE ET L'IMPORTANCE DE LA FAILLITE DANS LE SYSTEME JURIDIQUE POLONAIS

Résumé

La faillité comme institution juridique sert à obtenir la satisfaction uniforme en principe de tous les créanciers de tout le bien personnel que possède le débiteur insolvable. Elle joue le rôle semblable à celui de l'exécution judiciaire en gardant en même temps l'ordre juridique dans la consolidation de la légalité et de l'obtention des moyens de trafic qui sont dûs particulièrement à l'économie socialisée. La faillite est définie comme exécution générale s'étant rendue compte qu'elle conduit à la saisie et à la conversion en argent (pécuniaire) et de tous biens du débiteur pour satisfaire ses créanciers personnels. La faillite comprend seulement les prétentions en argent et sans argent des biens, qui résultent du rapport d'obligation.

Il faut donc distinguer entre la faillite même et la procédure de faillite qui normalise la façon de son exécution. D'après la loi de faillite polonaise; la procédure de faillite est jugée comme une espèce particulière de la procédure judiciaire d'exécution. L'application donc des moyens de contrainte par rapport au bien failli du débiteur est faite avec la participation du tribunal: rétablissement de la législation se fait aussi sous la surveillance du tribunal.

La loi polonaise concernant la faillite se caractérise par le fait que celle-là donne au tribunal un large contrôle du cours de la procédure de faillite tout en gardant une importante limitation de l'autonomie des créanciers. Cependant malgré tout cela les dispositions de la loi de faillite restant en vigueur dès 1934 ont subi d'importants changements à cause de leur désactualisation et elles exigent d'une réforme bien avancée pour les adapter aux existantes conditions économiques et sociales. La définition de l'étendue subjective de la faillite, la rationalisation de l'activité du syndic à cause de la protection de la propriété sociale ainsi que l'introduction de l'avocat général comme porte-parole et comme représentant de l'intérêt public, exigent d'un changement de base.